

Čís. 2272.

Obchody splátkové (zákon ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák.).

Odevzdání s výhradou prodávatele vlastnického práva až do zaplacení kupní ceny přechází v tradici vlastnickou, jakmile kupitel zaplatil kupní cenu, nebo jakmile prodávatel se rozhodl požadovati zaplacení kupní ceny. Podáv žalobu o zaplacení kupní ceny, vzdal se prodávatel práva ustoupiti od smlouvy. Zásada §u 906 obč. zák. o neodvolatelnosti vykonané volby platí i tehda, přísluší-li právo volby věřiteli.

Byl-li předmět splátkové koupě odevzdán kupiteli, nepřislúší mu již vůči prodávateli nárok na odevzdání věci, třebas si byl prodávatel vyhradil vlastnictví, a nelze proto kupitelův nárok na odevzdání věci zabaviti.

Umluveno-li, že prodávatel jest povinen po zaplacení kupní ceny dopravit prodaný předmět kupiteli, nabývá kupitel zaplacením kupní ceny vlastnictví.

(Rozh. ze dne 13. února 1923, Rv I 881/22.)

Dne 16. ledna 1921 koupil Rudolf Z. od Lva S-a pianino za 14.000 Kč, z nichž zaplatil 4.000 Kč ihned, zbytek pak bylo zapraviti v měsíčních splátkách po 1.000 Kč, počínajíc 15. únorem 1921, pod ztrátou platebních lhůt; kromě toho umluvena výhrada vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny. Manželka Rudolfa Z-a přistoupila ku smlouvě jako rukojmí. Manželé Z-ovi zapravili splátky řádně až do června 1921. Žalobou, zadanou dne 2. prosince 1921, domáhal se Lev S. na manželích Z-ových zaplacení nedoplatku kupní ceny, jež Rudolf Z. dne 30. prosince 1921 zapravil. Na insert Rudolfa Z-a koupil od něho dne 11. prosince 1921 pianino žalobce za 10.000 Kč, a, zaplativ předem 1.000 Kč, převzal je s tím, by mu je Rudolf Z. po zapravení zbytku kupní ceny, jež se stalo dne 12. prosince 1921, dopravil do bytu. Dne 12. prosince 1921 zabavila u Rudolfa Z-a pianino žalovaná firma B., vymáhajíc na něm pohledávku. Žalobě o nepřípustnost exekuce *p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e* vyhověl a uvedl v podstatě v d ů v o d e c h: Žalobou, zadanou dne 2. prosince 1921 a doručenou Z-ovým dne 5. prosince 1921 vykonal Lev S. právo volby ve smyslu §u 906 obč. zák. a Rudolf Z. stal se neobmezeným vlastníkem pianina, třebas bylo pouze částečně zaplacení (rozh. ze dne 27. září 1893. Gl. U. čís. 14.837, ze dne 9. května 1906 Gl. U. n. ř. 3412). Byl proto Rudolf Z. oprávněn prodati pianino žalobci. Smlouvou ze dne 11. prosince 1921 stal se žalobce vlastníkem pianina, ježto odevzdání stalo se dle §u 428 obč. zák. tím, že Rudolf Z. se zavázal po zaplacení kupní ceny dopravit nástroj do žalobcova bytu (rozh. ze dne 7. května 1900, Gl. U. n. ř. čís. 1037, rozh. ze dne 17. června 1913, Gl. U. 6491). V dalším vyvrátil ze skutkových zjištění soud námitku žalovaného, že jednání jest odporovatelné, ježto žalobce musel věděti, že Rudolf Z. prodává pianino na úkor věřitelů. *O d v o l a c í s o u d* žalobu zamítl. *D ů v o d y:* Spisy, jež vyžádány byly po skončení jednání dle §u 193 c. ř. s., jest zjištěno, že dne 2. září 1921 došla prvního soudu žádost firmy E., domáhající se zabavení práva, příslušejícího Rudolfu Z-ovi proti Lvovi S-ovi z kupní smlouvy o pianině se zachováním práv, nabytých třetími osobami, jmenovitě zabavení ná-

roku Z-ova, by mu pianino bylo přenecháno do vlastnictví po úplném zaplacení kupní ceny. Žádosti této exekuční soud vyhověl, vyřízení bylo doručeno jak Lvu S-ovi tak Rudolfu Z-ovi, exekuce nebyla dosud zastavena a byla zde tudíž ještě v době smlouvy mezi žalobcem a Rudolfem Z-em. Z toho vyplývá, že vzhledem k povolené exekuci jednak Lev S. nebyl oprávněn přenechatí Rudolfu Z-ovi pianino do vlastnictví, jednak Rudolf Z. neměl práva, třebaš byl zaplatil S-ovi kupní cenu, převáděti neobmezené vlastnictví k pianinu na žalobce. Při nejmenším bylo pianino obtíženo povolenou exekucí a právo, příslušející z exekuce na pianinu firmě E., nezaniklo kupní smlouvou mezi Z-em a žalobcem. Nemohl-li však Z. pianinem volně nakládati, nemohl je převést na žalobce bez exekučních práv firmy E., a nemůže býti tímto převodem zkráceno nebo zrušeno právo příslušející věřitelům na pianinu. Vzhledem k tomu nemá žalobce práva, jež by opodstatňovalo žalobu dle Šu 37 ex. ř. Až do zaplacení kupní ceny S-ovi, byl tento vlastníkem pianina. Po zaplacení kupní ceny Z-em byl nárok na vydání pianina zabaven. Mohl jím tedy Z. nakládati pouze bez újmy exekučních práv, jichž nabyly jiné osoby.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

S názorem odvolacího soudu, že Rudolf Z. neměl následkem exekuce firmě E. proti němu usnesením ze dne 1. září 1921 povolené, práva volné dispozice se sporným pianinem a že Lev S. neměl práva, přenechatí je Z-ovi do vlastnictví, nelze souhlasiti. Uvedeným usnesením byla firmě E. povolena exekuce zabavením nároků, jež příslušejí dlužníku proti Lvu S-ovi ze smlouvy, kterou dlužník od S-a koupil piano za kupní cenu 14.000 Kč, s výhradou vlastnického práva pro prodávajícího, až do úplného zaplacení celé kupní ceny, zejména zabavením nároku na přenechání pianina toho do vlastnictví dlužníkovu po zaplacení celé kupní ceny, po případě nároku na vydání části složené kupní ceny v případě zrušení koupě. Lvu S-ovi bylo zakázáno, aby na základě zabavených nároků dlužníku nic neplnil, tomuto bylo zakázáno jakékoli nakládání se zabavenými nároky. Jest tedy otázka, jaké nároky dlužníku Rudolfu Z-ovi z této kupní smlouvy proti Lvu S-ovi příslušely. Nárok na odevzdání pianina Z-ovi byl Lvem S-em již splněn napřed při uzavření kupní smlouvy. Ovšem nebyla to tradice vlastnická, poněvadž si Lev S. vyhradil své vlastnictví až do úplného zaplacení kupní ceny, kdežto Z. měl nabýti vlastnictví pod podmínkou odkládací. Avšak odevzdání již napřed provedené přešlo i p s o j u r e v tradici vlastnickou, jakmile Z. kupní cenu zaplatil, tedy podmínku splnil, anebo jakmile se Lev S. rozhodl, že nebude požadovati zrušení smlouvy, nýbrž zaplacení kupní ceny. Lev S. tedy se své strany smlouvu ú p l n ě s p l n i l a Z-ovi nepříslušel již nárok na odevzdání věci, nýbrž vzešla mu jen povinnost, vyplývající z kupní smlouvy, zaplatiti kupní cenu, chtěl-li se státi vlastníkem věci. Lvu S-ovi nemohlo býti tedy platně zakázáno, aby dlužníkovu nároku na odevzdání věci nesplnil, když již byl tento nárok splněn a dlužníku nemohlo býti platně zakázáno nakládání s nárokem, který

mu byl již dříve splněn a konsumován. Jediný nárok, který Rudolfu Z-ovi z této smlouvy příslušel, byl nárok na vrácení splacených částí kupní ceny v případě zrušení smlouvy, který se stal bezpředmětným tím, že Lev S. podal žalobu proti Rudolfu Z-ovi na zaplacení kupní ceny, čímž vykonal ve smyslu §u 906 obč. zák. volbu z obou jemu ze smlouvy příslušejících práv na zaplacení kupní ceny nebo na zrušení smlouvy, rozhodnův se pro právo prvé. Z toho plyne, že byl shora uvedeným usnesením zabaven nárok již splněný, tedy v době zabavení neexistující, a že tedy toto zabavení nemohlo býti překážkou smlouvě, kterou Rudolf Z. prodal sporné pianino žalobci. Mezi Lvem S-em a Rudolfem Z-em byl uzavřen obchod splátkový ve smyslu zákona ze dne 27. dubna 1896, čís. 70 ř. zák. Lev S. vyhradil si až do úplného zaplacení kupní ceny právo vlastnické a příslušelo mu vedle nároku na zaplacení kupní ceny též podle §u 2 tohoto zákona právo ustoupiti od smlouvy. Obě tato práva nemůže prodávatel vykonávati současně, nýbrž přísluší mu právo volby, které prodávatel, jak již uvedeno, podáním žaloby na zaplacení zbytku kupní ceny vykonal. Tato volba je podle §u 906 obč. zák. konečná a nezměnitelná. § 906 zák. mluví sice jen o případě, přísluší-li volba dlužníku, avšak téže zásady musí býti použito i na případ, kdy volba podle smlouvy přísluší, jako v tomto případě, věřiteli. Lev S. vykonal tuto volbu podáním žaloby dne 2. prosince 1921, takže Rudolf Z. v době prodeje pianina na žalobce, t. j. dne 11. prosince byl jeho vlastníkem. Správně usoudil také první soud, že žalobce nabyt koupí a zaplacením kupní ceny Rudolfu Z-ovi vlastnictví k spornému pianinu. Podle zjištění prvního soudu, které nebylo vzato odvoláním v odpor, koupil žalobce dne 11. prosince 1921 pianino za 10.000 Kč, splatil hned částku 1.000 Kč, a pianino převzal, při čemž bylo ujednáno, že zbytek zaplatí druhý den a že Z. pak pianino na své útraty žalobci do bytu dopraví. Žalobce zbytek kupní ceny 9.000 Kč dne 12. prosince skutečně zaplatil. Touto úmluvou daly tedy obě strany prokazatelným způsobem na jevo, že zaplacením zbytku kupní ceny má přejíti vlastnictví na žalobce a že Rudolf Z. tímto okamžikem přestane držeti pianino svým jménem, že bude od té doby pouhým defentorem jménem žalobcovým s povinností dopravit pianino do bytu žalobcova. Tento výklad hořejší úmluvy odpovídá obyčejům a zvykům platným v poctivém obchodu (§ 863 obč. zák.) a sluší proto za to míti, že tím bylo vyhověno též předpisu §u 428 obč. zák.

Čís. 2273.

Pekařský mistr, zaměstnaný u konsumního družstva, jest obchodním pomocníkem ve smyslu zákona ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák., třebaš kromě vyšších konal též služby nižší.

(Rozh. ze dne 13. února 1923, Rv I 908 22.)

Žalobce byl ve službě žalovaného družstva jako správce pekárny a, dostav 14denní výpověď, domáhal se mzdy za dobu, vybývajíc do vý-